

عنوان مقاله:

سامانه های بومی و سنتی استحصال آب باران در بلوچستان ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه دانش بومی ایران، دوره 6، شماره 12 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

حبیب الله خوبفکر برآبادی - سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی بلوچستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

حمید حسینی مردی - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی فارس، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

محمود عرب خدری - پژوهشکده تحقیقات حفاظت خاک و آبخیزداری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

سیستان و بلوچستان از مناطق خشک و کمآب جنوب شرق ایران است که از قدمت چندین هزارساله برخوردار میباشد. ساکنان این منطقه از دیرباز با روشهای ساده، سیلابها را مهار و استفاده کردهاند. ازاینرو صاحب تجربه و دانش بومی ارزشمندی هستند. آنها در همه مناطق اعم از کوهپایهها، دامنهها، عرض درهها و دشتهای با ایجاد سامانههای ساده خاکی و سنگی، سیلاب را مهار و با ایجاد زمین کشاورزی و کشت سیلابی، به نخلستان و کشتزار تبدیل کردهاند. این سامانه ها متنوع بوده که برخی متروک و عمده آنها موجود و همزمان با بارندگی فعال می شوند. این مقاله با هدف شناخت نظاممند سامانههای فعال به بیان دو نمونه از آنها بنام خوشاب [1] و دربند [2] پرداخته است. سامانه خوشاب در حاشیه رودخانهها، دشتهای دامنهای و میان تپهها و رودها احداث و اجزا مهم آن شامل: دیواره سنگی یا خاکی، نهرسیلابرسان... و زمین کشاورزی است که همگی با دست و دانش بومی مردم ساخته و تا دو و نیم هکتار وسعت دارند. سامانه دربند خاص دره های کوهستانی با هدف انباشت خاک و ایجاد نخلستان دیم بوده و شامل زمین نخلستان و بند سنگی است که تا نیم هکتار وسعت دارند. این سامانهها علاوه بر تامین بخشی از معاش روستاییان و عشایر، نقش مهمی در کنترل سیلاب، نگهداشت رسوب، توسعه منابع آب و ماندگاری ساکنین، خاصه عشایر مناطق کوهستانی بلوچستان، دارند. این نوشتار، بخشی از تحقیقی است که با هدف شناسایی و ارزیابی روشهای مختلف سنتی بهرهبرداری از سیلاب در بلوچستان با استفاده از روشهای میدانی حاصل شده است. [1]. [2]. Khoushab Darband

کلمات کلیدی:

سیستان و بلوچستان، خوشاب، روشهای سنتی، سیلاب، دربند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1184934>

